II. évfolyam. 25-ik szám. Nyitra, 1894. junius 17.

Előfizetési árak:
Egész évre . 5 frt — kr.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 25 kr.
Községeknek, körjegyzőknek és tanitóknak egész évre 4 frt.

Minden a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségbe (felső város, papnövelde utca 9. sz.) — az előfizetések, hirdetések és felszólamlások a kiadóhivatalba, Huszár István könyvkereskedésébe küldendők.

Megjelen vasárnaponkint.

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Hirdetési árak:
Egy négyhasábos petitsor ára bélyegen kivül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések
100 szóig 2 frt 30 kr bélyeggel együtt, — minden további megkezdett 100 szó után 1 frttal több.
Kéziratok nem adatnak vissza.
Egyes szám ára 10 kr.

Ami még hiányzik.

Az 1866-iki háboru alkalmával a néphit szerint — jól emlékszem reá gyermekkoromból — csak azért vesztettük el a csatát, mert a vezér poharazás közben „egy kávéház ablakából“ nézte az ütközet lefolyását. A falusi Pasquino még tovább ment képzeletével a vezérlet megrajzolásában: egyenesen ugy tüntette fel a két hadakozó fejedelmet, mintha Ferenc József és Vilmos király egy kávéházban ültek volna s nézték miként verekesznek seregeik. — A népies felfogás természetesen tulment a valóságon, de annyiban mégis igaza volt, hogy a többi közt a vezénylet nem kellő érdeklődése miatt veszitettük el a nagy háborut.

Igy vagyunk a mostani katholikus gyülésekkel is. A közkatona megteszi a magáét, dolgozik éjjel-nappal, sokszor erejét felülmuló áldozatokat hoz, a nép messze vidékről nagy fáradtsággal oda gyalogol a gyülés szinhelyére, dicséretes buzgalommal jelenik meg az intelligencia, a birtokos osztály; ez irányban büszkén mutatunk rá a tapolcsányi nagygyülésre. E tekintetben jelentékenyen előbbre vagyunk, mint csak pl. 20 év előtt. De még mindig hiányzik ott egy faktor, melynek a jelen válságos időben semmi körülmények között sem volna szabad elmaradnia; még mindig hasztalan nézzük magunkat körül azok után, kiket az Isten első sorban a katholikusok vezényletére kirendelt.

Igaz ugyan, hogy az ütközetben is ugy van, hogy az értelmi vezető csak ritkán áll az első sorba, nehogy egy téveteg golyó leteritse, hanem hátulról, lőtávolon kivül igazgatja a strategikus mozdulatokat: de tagadhatlanul nagy erkölcsi ereje van annak, ha a vezér oda áll a szétroncsolt barrikádra és halálmegvetéssel tüzeli katonáit szembeszállni az ellenféllel. — Nem tagadhatni azt sem, hogy a főpásztorok közjogi állása bizonyos kényes természettel bir, lehetőleg kimélni kell őket a meghurcolás veszélyétől, ők erre érzékenyebbek, rajtok jobban látszik a puskapor füstje: de vannak bizonyos pillanatok, midőn távolmaradásuk az ügy erkölcsi veszélyeztetésével jár, midőn abszenciájok, ha mindjárt balul is, félremagyarázásra ad alkalmat.

Nem lehetünk egy nézeten azokkal, akik azt hiszik, hogy a kiváltságolt egyházi férfiak nem jelenhetnek meg a katholikus nagygyüléseken, mert az politikai irányu. Ha a nagygyülések tárgyát az orosz kereskedelmi szerződés képezné, vagy a 67-iki kiegyezés egyik másik pontjának megmásitása forogna szóban, ekkor a politikától való tartózkodást lehetne méltányolni: de ha mi a nagygyülésekre *szószékről* lelkesitjük a népet, ha XIII. Leo pápa — akinek sem a kiegyezéshez sem pedig orosz kereskedelmi szerződésünkhöz köze nem lehet — egyenesen felszólitja Magyarország lelki vezéreit, hogy *katholikus népgyüléseket tartsanak*, hogy a *képviselő választásoknál* egyenesen oda hassanak, hogy katholikus meggyőződésü férfiak jussanak a parlamentbe; ha Ausztriában, Németországban a katholikus nagygyüléseken mindenütt több püspök is van jelen: ugy eléggé indokoltnak találjuk az óhajt, hogy a mi monstre-gyüléseinken is ott lássuk az egyház diszét, a magyarországi klerus szine javát a püspöki kart.

A tisztelet, mely őket környezi, a hódolat, mely magas állásukat megilleti, nem kaphat éltetőbb tápot annál, mintha a szorongattatás napjaiban ott látjuk őket magunk között. A ragaszkodásnak, melylyel irányukban viseltetünk, nem lehet hathatósabb eszköze, mintha velünk együtt jelennek meg a kettős keresztes lobogó alatt, a Szentatya határozott akaratának megfelelőleg a katholikusok jogainak megvédelmezésében.

Nem képzelünk gyujtóbb, lelkesitőbb jelenetet, mintha a főpásztor maga jelenik meg, s ez által szentesiti, megerősiti a hozott határozatokat. A fiui hódolatnak egyszerü elfogadása a mai demokratikus világban már nem elég részvétel a naggyülésen, az apostoli áldás, ha az táviratilag az állam hivatalnokai által közvetittetik, nincs meg azon ragyogó himpora, mintha azt a főpásztorok személyesen hozzák oda.

Eddig is már jelentékeny haladást konstatálhatunk. A tapolcsányi nagygyüléshez lelkes üdvözlő táviratot küldött az esztergomi főkáptalan, Székesfehérvár lánglelkü főpásztora távolból is csatlakozik hozzánk, a nyitrai káptalan csaknem teljes számban jelent meg: ez mind oly nyereség a katholikus ügyre, melyet nem lehet eléggé méltányolni. De még nem öleli fel mindazokat, kik, tudjuk velünk éreznek, de érzelmeiket nyilvánosan dokumentálni nem találják eléggé időszerünek. Mi az egyház kormányosait óhajtanók ott látni, hol a hajó veszélyben forog. Midőn Odescalchi Livius herceg a gyülés finale-ja gyanánt kijelenti, hogy a választások alkalmával is kell kifejezést adnunk az itt nyilvánitott megállapodásnak, mennyivel nagyobb sulyt nyer e szózat, ha olyan ajakról lebben el, mely százezrek, vagy tán egy millió hivő tanitására van hivatva.

Mert ha a falusi lelkész szól is a választások alkalmával hiveinek, ezt sok esetben paralizálja a jegyző, kivel gyakran hivatalos ellenségeskedésben áll. A népet kortes fogásokkal részben el lehet terelni, ha ugy tüntetik fel, mintha a katholikus jelölt csak a lelkész személyes jelöltje volna, de ha megszólal a tiszteletkoszoruzta vezér, ha megcsendül az ő még mindig hatalmas varázs-szava, akkor annak a tiz millió katholikusnak nem csak Jekelfalussy József statisztikai füzeteiben, hanem a parlamentben is lesz nyoma. Önkényt érthető, hogy mi itt nem célozunk Péterre, nem célozunk Pálra, hanem valamennyi apostolra. A katholikus gyülések terjedőben vannak, a többi városok után legközelebb Pozsony fog sorakozni, utána az ország többi részei fognak megmozdulni első sorban: tehát oda irányul tiszteletteljes kérelmünk, hogy fölkent és hivatott vezéreink ne hagyjanak bennünket önmagunkra: mert rendkivül dicséretes az, ha Dióssy Imre vagy Babóthy Pál megjelennek Tapolcsányban, s ha ily példásan követik a Szentatya szavát, de a jelen válságos időben első sorban de tua re agitur, paries dum proximus ardet.

Eötvös Loránt és Robin.

Eötvös Loránt báró az uj közoktatási miniszter természettudós. Az egyik napilap ezt a körülményt igen fontosnak találja, mert ugy véli, hogy Eötvös, ki ifjuságát, férfikorát a természettudománynak szentelte és abból meritett a maga számára hitet, meggyőződést, ezt a hitet és meggyőződést most gazdagon értékesitheti a politikában, a magyar közoktatás élén.

Az illető napilap ebbeli opinióját csak azért hozom szóba, mert mindig igen érdekesnek találom, ha egy a pozitiv vallástól elpártolt, tehát se nem katholikus, se nem lutheránus, se nem kálvinista, vagy ilyenféle vallásu ember, beszél a vallásról, hitről s a természettudósnak a valláshoz való viszonyáról, mint az emlitett lap cikkirója.

Érdekességet az ilyen dolognak az szokott kölcsönözni, hogy az ilyenféle emberek rendesen nem értenek ahhoz, amiről beszélnek, a valláshoz, konfessziókhoz s még inkább érdekes ez esetben elmaradhatatlan vallomásuk a saját vallásukról, melyet kivétel nélkül felekezetiségtől ment vallásosságnak szoktak a modernek nevezni, de aminek soha eddig tartalmát jelezve, kifejtve nem találtam.

Eötvös Loránt iménti magasztalója is ezek sorából való, tehát érdekes modern ember, ki Robin néven szokott fungálni a napisajtóban.

Mit is talál fontosnak Eötvös báróban, az uj miniszterben? Azt, hogy az a természettudományokból meritett hitét, illetőleg vallását és meggyőződését a magyar közoktatásban értékesitheti s ezzel bizonyára szerencsésebb lesz atyjánál, a költőnél, kinek miniszterségét — a cikkiró szerint — a szükkeblü felekezetiség keseritette meg legjobban. Ami csak azt jelentheti, hogy Eötvös a hazai felekezetek s ezek természetes érdekei ellenében és helyett majd a maga természettudományos hitét és meggyőződését fog törekedni érvényre emelni hazánkban, mint jobbat, a mai ember felvilágosodottságának megfelelőbbet.

TÁRCA.

Tipli.

(Humoros rajz.)

Önök t. olvasóim, talán nem is hallották még e nevet? Ugy-e nem? No persze, persze, mindjárt gondolhattam. Hisz oly igénytelen alak, milyen Tipli János uram, tán nem is létezik több kerek e világon. Hogy várhatnám tehát, hogy az önök nagyrabecsült figyelmét magára vonja?! Telihold vigyorgó arca, ritkás szemöldöke, husos szempillái, nagy mérvben kifejlett orra, duzzadt ajkai bizony semmiféle regényes eszmékre nem hangolják az embert. De más tekintetben nagyon kiváló egyéniség. Egész életében nem tanult, nem olvasott semmit, de bármiről legyen is szó, mindenkor a szakember jártasságával nyilatkozik. Ehhez mérten sok mindenbe vágta fejszéjét. Volt ő már tengerész, statiszta, lovász, kereskedő, harangozó és — modell. Ez utóbbi minőségének köszönhetem én is nagyrabecsült ismeretségét. Sokat fecsegett, fejét mindig oda fordítá, hol valamit hallott — tehát nem igen volt hasznavehető.

Iránt érzett vonzalmának mindenkor a legkitüntetőbb jelét adta s ha találkoztam vele az utcán, alig tudtam módját lelni, hogy tőle szabadulhassak. Szóval nyakamba nőtt.

Nyaram apró utazgatások között folyt le. Vázlatkönyvemmel a hónom alatt bebarangoltam a Kárpátokat s boldog érzettel gondoltam arra, hogy itt még Tipli sem talál meg! Ősszel visszatértem a fővárosba. Hősömet egyideig nem láttam s már-már azt hittem, hogy ujra felcsapott matróznak s most valahol a tengeren hajókázik. Kezdtem magam jól érezni.

Történt azonban, hogy midőn egy verőfényes őszi napon sétálni indultam, sejtelemszerű érzett fogott el. Tipli jutott eszembe. Igyekeztem magam megnyugtatni. Tipli most bizonynyára a chinai tengeren ladikázik kedvenc nótáját a „Hogyha nékem száz forintom volna“-t fütyörészve. Hol venné itt magát?!

„Jó napot!“

Megdöbbenve tekintek hátra . . . ime Tipli saját uri mivoltában, de mennyire megváltozva. Nem akartam hinni szemeimnek. Kemény kalap, csinos őszikabát, sötét nadrág, hegyes orrú cipő, finom glacékeztyű, ezek tüntek először szemembe. Arca kissé halovány lett, mintha öregebb volna, de ez igen jól állt neki. Egész intelligens embernek látszott. Itt különös dolgok történhettek. Hát még mikor a többi változást is hozzávettem! Előbb minden szónál vigyorgott — most komoly gondolkodó kifejezés ült arcán, minden szót bizonyos melabús páthoszszal ejtett ki, folyton gesztikulált s korántsem volt már oly bőbeszédű, mint előbb. Mi eshetett meg ezzel a szegény Tiplivel?

Ugy látszik észrevette csodálkozásomat s mélabús mosolylyal válaszolt.

„Mit mivel most Tipli?“ kérdém részvétteljesen.

„Irok!“ veté oda nagy közönyösen.

„U-ugyan?! És mit, édes Tipli, ha szabad kérdenem?“

„Regényeket, novellákat, szindarabokat . . . ami éppen fejemben van.“

Nem tarthattam magam vissza a kacagástól. O sértett önérzettel tekintett rám és — hallgatott. Hosszas nógatásomra végre elmondott egyet-mást, miből kedélye, állapota, foglalkozása e hirtelen változásának okát sejteni kezdtem.

A nyáron ugyanis megismerkedett Rigóhalmi szinészszel, ki ez időben az eszelős fickót tanulmányozta. Tipli bizalmát annyira megnyerte, hogy ez egy napon felolvasta előtte az ő „fejből irt“ költeményeit. El is dicsekedett vele Tipli, hogy mily megható módon tudja előadni az ő „Bücsü“-ját s Rigóhalmit utánozva el kezdte szavalni:

„Isten veled szép leányka
Szép szemednek nincsen párja
Irországba', Angliába',
Sem egész Dalmáciába'!

Isten veled jó Mariskám!
Utra készen áll tarisznyám,
Benne sós lepény van elég.
Te itt maradsz, én meg elmék!“

A népes uton feltünést keltett a szavaló, mi arra késztetett, hogy én is elmondjam neki bücsümat, ha nem is versbe szedve.

A dolog érdekelt; elhatároztam magam, hogy utána járok. Néhány nappal később meglátogattam tehát Rigóhalmit, hogy megtudhassak tőle valamit a költő modellről. Az ármányos szinész, hogy hitelezői ne zaklassák, fennlakott a negyedik emeleten s ugyancsak megizzadtam, mig fölértem. Háziasszonya kopogásomra kikandikál az ajtón s kérdi tőlem, hogy mit akarok.

„Rigóhalmi urral óhajtok beszélni. Otthon van?“

„Igenis otthon van; de egy úr van nála s megkért, hogy ne bocsássak be hozzá senkit.“

„Jól van. Adja át neki névjegyemet. Szolgája.“

Már a második emeleten voltam, midőn egyszerre hallom a szinész hivó hangját.

„De talán alkalmatlan időben jöttem?“

„Oh nem! Csak jöjj fel!“

Rászántam magam s ujra megmásztam a két emeletet. Rigóhalmi szobájába lépve végtelen meglepetésemre ott találtam — Tipli uramat.

„Ejnye nem is hittem volna, hogy oly fontos beszélni valójok van!“

Rigóhalmi erőltetett komolysággal felelé: „Tipli ur legujabb drámáját olvasta fel nekem s nem akartuk, hogy idegen is hallja . . .“

„Igen, igen. Tehát megengedi-e nekem a szerző azt a kiváló szerencsét, hogy drámáját én is hallgathassam?“

„Csak azon föltétel alatt, ha szavát adja, hogy nem irja le; egyszóval, ha nem használja ki semmi módon engedelmemet.“

„Legyen!“

Szivarra gyujtottam s végig nyujtóztam a feldöncölt ágyon. Tipli olvasott. Hogy mit, azt kérem nem szabad elmondanom, mert hallgatásra köteleztem magam, csak annyit mondhatok, hogy üttörő munka, melynek minden jelenetében néhányan meghalnak. Még kutyák is szerepelnek benne, melyek minden teketória nélkül tépik szét egymást. Vonaglottam nevettemben. Rigóhalmi pedig ott ült a felolvasó átellenében összehúzott szemöldökkel, komolyan, mintha Shakespeare Hamletjének utolsó jeleneteit hallgatná.

„Megbocsásson, ha közbeszólok — mondám a kilencedik szinész és második kutya veszténél — hány darab szinészre lesz szüksége, ha igy fogyasztja őket?“

Kérlelhetlen szigorral válaszolt: „Tizenhét szinészre, nyolc kutyára és egy üvegszekrényre lesz szükség minden előadásnál“. És tovább olvasott. Másfél óra mulva elértünk az utolsó jelenethez, hol az utolsó

Természettudományokból meritett hit, illetőleg vallás, mi ez? Egy álmodozó embernek a találmánya, kinek a mai életmód között sivárrá lett kedélye eltompult a pozitiv vallás, a maga nevén a kereszténység iránt s a materializmus után sóhajtozik, melyet természettudományi hitnek nevez el. A materializmusnak terjesztését várja ő Eötvöstől, mást itt gondolni nem lehet: mert a természettudományból tulajdonkép sem vallást, sem vallásos meggyőződést meriteni nem lehet, legkevésbé pedig olyat, melyet a pozitiv vallás helyébe állitani lehetne.

Azért aki igy beszél, annak a természettudományról fogalma sincs, az áldozata annak a szemfényvesztésnek, melyet némelyek a természettudomány neve alatt üznek, de a melyhez ennek a nemes tudománynak semmi köze nincsen. A természettudomány se a pozitiv vallással nem ellenkezik, se a materializmusra nem vezet.

Az a fizika, melynek Eötvös a mestere, foglalkozik rezgéssel, fénynyel, elektricitással s más hasonló természeti tünményekkel; ezeknek törvényeit, egymásra hatását, mivoltát kutatja, de egyáltalán nem foglalkozik azokkal az igazságokkal, melyeket a kereszténység tanit; azok nem tartoznak körébe, ez rá nézve idegen terület.

Az igaz, amit a czikkiró mond, hogy a természet észlelete mély religiozitást költ, de ezt is csak annyiban, amennyiben a természettudomány adataira alkalmazott bölcselet a természeti vallás előfeltételeit, Isten létét, az ember teremtett voltát, a lélek szellemiségét és halhatatlanságát bevitatja; tehát ezt is nem a természettudomány, hanem a bölcselet müveli s az igy biztos alapokra támaszkodó vallásnak, mint az ember Istenhez való természeti viszonyának tartalmát a kinyilatkoztatás tölti ki.

Ha tehát Robin Eötvöstől, mint természettudóstól, valami uj hitet, uj vallást vár, melyet az a természettudományból meritett s melyet mint miniszter a pozitiv vallás ellenében érvényesiteni fog akarni: ez oly kivánat, melynek Eötvös, ha a természettudósok igazi fajtájából való, nem teljesithet. Vagy ha igen, ha Eötvös a materialisztikus iránynak hódol, erre nem a fizika, hanem a hamis bölcselet vezette, amiért csak sajnálni lehetne.

Amilyen hamis Robinnak a természettudományról való fogalma, épp oly hamis a vallásról, a keresztény vallásról való nézete, melyet annak indokából mond el, hogy miért kivánja ő Eötvösnek ú. n. természettudományi hitet az ország számára.

„A tudomány — ugymond — ellensége a konfesszióknak, a dogmáknak, a végtelent véges fantazmák keretébe szoritó egyházi meseknek, de nem ellensége a religiozitásnak. Ellenkezőleg dajkája. Természetbuvár nem lehet istentagadó".

Először is a religiozitás nem hozható ellentétbe a konfesszióval, mert ez nem egyéb, mint a religiozitásnak külső megnyilatkozása, egy és ugyanaz a dolog. Még a szabadkőmives vallásnak is vannak szertartásai, tanai, szervezete, amit konfessziónak szoktunk nevezni.

Ha Robin a konfesszió helyett csak religiozitást kiván, játszik a szavakkal s nem tudja mit beszél.

Hasonlókeppen téved, ha azt mondja, hogy a tudomány ellensége a dogmáknak; mert azok a dogmák csak egyes tételei a keresztény kinyilatkoztatásnak, melyet Krisztus adott s melyeket az egyház változatlanul hirdet. Az igazság pedig változatlan, melynek semmifele tudomány ellen nem mond, annál kevésbé az általa kontemplált természettudomány, melynek illetékes körébe ezek egyáltalán nem tartoznak.

Téved, midőn a végtelent véges fantazmák keretébe szoritó egyházi mesékről beszél, mert a kath. egyház a végtelent, azaz Istent semmifele formákba nem szoritja, hanem egyszerűen csak azt tanitja róla, amit Istenről a kinyilatkoztatás és a józan bölcselet hirdet. Csakhogy az egyház ezen tanát ismerni is kell, hogy valaki méltányosan és okosan beszélhesen róla.

Egyben mégis igaza van Robinnak, midőn azt mondja, hogy a tudomány ellensége a konfessziónak. Igen a történettudomány nem ismerheti el jogosultnak azt a sok keresztény vallásfelekezetet, mely hazánkban is létezik. Rámutat eredetükre, rámutat tanaik között létező ellenmondásra és nyilván kimutatja, hogy azoknak az embereknek, kik ezeket az ágakat a katholicizmusról letépték, uj vallás alkotására — a kereszténység czimén — semmi joguk nem volt. Krisztus csak egy egyházat alapitott, erre bizta rá tanát és üdvszközeit, ennek a tévely ellen örök oltalmat igért. Sok keresztény egyház alkotása nem Krisztus müve, hanem lázadás Krisztus ellen.

Mivel pedig a tudomány biztos adataival rávezet ennek az igaz és valódi egyháznak a felismerésére; mivel ezt kutatni és megtalálni minden ember kötelessége: ezért a tudomány csakugyan ellensége a konfesszióknak.

Azonban sok ember, látva a sok felekezetet, melyre a kereszténységet osztották, ahelyett hogy kutatna az igaz egyház után, mindent hamisnak nyilvánit s a konfessziók helyett csak valamifele religiozitással akar megelégedni, mi lehet homályos egyéni jámbor érzet, de nem vallás, határozott tartalommal, erkölcsi szabványokkal.

A tudomány tagadja a ker. konfessziók létjogát s követeli az igaz keresztény vallás utáni kutatást, mert az ész nem lemondásra, de az igazság kutatására van teremtve.

Erre kell tehát figyelmeztetni az embereket, nem pedig a pozitiv vallás helyett holmi se hús se halfele religiozitást emlegetni, melyről ugyan Robin se tudna megmondani, hogy miből áll az, milyen tanokból, ha azt a kereszténységgel szembeállitjuk.

Azért Robin zavart, semmitmondó eszméivel szemben nem azt kivánjuk, hogy Eötvös Loránt, az uj kultuszminiszter, valami természettudományi hitet érvényesitsen a magyar közoktatás élén, mert ez humbug; hanem azt, hogy mint a komoly tudomány férfia utját nyissa az igazságnak a vallási téren is, ne uszitsa az embereket ujabb felekezetek csinálására, mint Csáky Albin; mert egyedül az igaz ker. vallás lehet boldogitó a magyar nemzetre, mint az egész emberiségre.

D.

Karcolatok Nagy-Tapolcsányból.

Láttátok azt a tömentelen népet, mint rajzott a megye négy tájáról, sőt még a szomszédmegyékből is? Már szombaton, jun. 9-en kezdődött Nyitramegye népvándorlása. Az országutak különböző pontjain magasra szálló porfellegek jelezték, hogy ott egy-egy erős szavazatcsoport igyekszik Nagy-Tapolcsány felé. A kajszai megállóhely, mint amolyan kedvezményes pont, honnan Tapolcsány első zónával elérhető, már szombat este erős ostromnak volt kitéve. A konduktor fejét vesztette, mikor már távolból is látta feketelleni azt a roppant embertömeget. A vonat csak nagyszuszogva döcögött onnan tovább eddig nem tapasztalt terhével.

Legérdekesebb volt azonban a reggeli vonat. Már a hajnali órákban gyülekeztek Tót-Megyeren Ersekujvár, Tornóc, Negyed, Vágsellye magyar népe. Mind intelligens, komoly jómódu gazdák, az egyik sellyei nyakán egy-egy széles ezüst lánc. Ez tán titkos tanácsos, kérdem a lelkésztől, miközben az értékes kollánára mutattam. — Nem, volt a válasz; ez a fiatal biró, az meg amott, s egy parasztruhába öltözött Deák Ferencre mutatva, az öreg biró.

A terminologia megmagyarázásával maig is hátrálékban maradt, mert következett az elhelyezés, ami meg Tót-Megyeren csak ment valahogyan, mert hiszen 24 kocsiból állott a vonat. Hanem aztán! Nagy-Surányban hatalmas tömeg várt az állomáson, de a hosszu vonatnak csak nem legvégén léven, nem voltam képes még csak megközelitőleg is meghatározni számukat, Vrecourt de Lavaux gróf és Rosznáky Károly vezényelte. Hanem az már büszkeséggel töltött el, hogy a gazdák jó része II. osztályon utazott. A surányi földmivesnek csak a ruhája mutatja a parasztgazdát, beszéde magyar, kinézése, társalgása magán viseli a kultura jellegét.

Komjáthon dr. Machovics Gyula és dr. Fratrics Kálmán orvos állott a tardoskeddiek élén. Én Istenem hiszen ha ez igy megy, ugy felesleges volt Tapolcsányba tót szónokat is kijelölni. Nyitramegye alsó része maga is kitesz egy magyar nagygyülést. Hát még mikor a kériek, Ivánkán a cetényiek vették ostrom alá a szokatlan hosszuságu vonatot, s mire Nyitrára érkezett itt „csordultig" megtelt, Pograny, Gerencsér, Mocsonok, Csápor, Emőke, Tormos, s különösen nyitraiakkal. Pedig Nyitráról még külön vonat is volt inditandó 11 órakor.

Nagy szomoruságot okozott, hogy gr. Zichy Nándor nem jöhetett el. Igazán az ülés megtartására csak nem egy országos esővel ért fel. Mert szépen, fényesen sikerült, de mi az mindahoz képest, ha azt a lelkes mágnást az ő mindent magával ragadó ékesszólásával hallhatták volna szónokolni!

Nyitrán ugy megtelt a vonat, hogy a Kájszán várakozó tömegnek csak kis részét birta még magába fogadni, a javát ott hagyta, mint szent Pál az oláhokat. Sarluska-Üzbégben, Szomorfalun megerősitették ujabb üres kocsikkal s csak igy birta megemészteni az emberanyagot, mely időközben ott összetorlódott.

A nyitrai különvonat az ürményiek iránti figyelemből Ivánkára ment elébök. Megérdemelték a derék emberek; netto 100-an jöttek Brühl József és dr. Tóth Károly parancsnoksága alatt. Nyitrán 11-kor élénk pezsgés volt az állomáson, a perron tömve volt részint utazók, részint kiváncsiak, vagy kik elkisérni jöttek övéiket. Megjelent a többi közt a nyitrai káptalan csaknem teljes számban. Ott voltak: Venczell Ferenc nagyprépost praelatus, Czeizel Gábor, Vagner József, Balogh Antal, Katona György és Simkó Antal kanonok urak. Megérdemlik, hogy megörökitsük neveiket, valamikor büszkék lesznek reá. Hidassy Kornél, szombathelyi püspök, a polgári házasság tárgyalásánál megjelent a megyeház küzdő porondján és odaállott szavazatával, a beparancsolt falusi jegyző elé. Mondjátok meg mit veszitett tekintélyéből? Ellenkezőleg, büszkén mutatunk reá, mint a katholikus ügy buzgó vezérére, lelkesen mondjuk őt magunkénak, és fellépését történeti nevezetességünek fogják nevezni mindenkor. . .

A különvonat mintegy tovasikló mágnes a vasport, ugy huzta magához az embereket. Kajsza, Üzbégh, Szomorfalu, Ludány ismét ujabb kontingenst szolgáltattak a csak is nyitraiaknak szóló vonathoz. 560 ember hemzsegett a tapolcsányi állomáson, midőn kiürült. Az volt ám a látvány, midőn a festői öltözetű nép sürgött-forgott jobbra-balra, mig nem befordult a kacskaringós bejáraton. Mindjárt az első kocsiban helyet foglalva behajtatunk a fellobogózott városba. Boldog Isten! Milyen látvány! A királyváró Nyitra ekkora embertömeget nem látott falai között. Ott, ahol a vasutról kanyargó utca beömlik a tágas piacra, díszes diadalkapu hidalja át e felirattal: „Eljen a haza." Ezentul pedig egy kaleidoszkopszerű festői kép, folytonos nyüzsges-pezsgés, szüntelen ujra alakuló szinváltozatban. A nagytapolcsányi tüzoltók kifeszitett kötélzsinórral képeznek kordont, és sokszor emberfeletti erőlködéssel küzdenek a tolongó néparadattal. A hömpölygő embertömegben izgatottan jár *Rudnyánszky József*, ügyved, a tüzoltók kommandánsa harsány hangon jobbra-balra osztogatja parancsait. Minden olyan pontosan megy, mint az óra, nem hiába vezényel itt Rudnyánszky szava.

A kordon megnyilik előttünk s beengednek az intelligenciának fentartott külön helyre. Vagy 500 értelmiségi osztályból való egyén mozgadozik itt és várja a gyülés megnyitását. Középen mint egy hercig kis kalitka emelkedik az izléses tribün az elnökség és a szónokok számára fentartva. Olyan mint egy pici kis sziget a hullámzó tengersokaságban. Felmegyek a lépcsőn, hogy legalább némi áttekintést nyerjek a myriádok felett. A látvány elszédíti a nézőt, eddig csakugyan a fa miatt nem láttam az erdőt: de innen a magaslatról, a merre a szem áttekint, soha nem élvezett látvány gyönyörködteti a szemlélőt.

Odescalchi Livius herceg 20 ezerre becsülte a sokaságot; ki tudná azt pontosan meghatározni, éppugy mondhatott sokat, mint keveset a herceg. Annyi bizonyos, hogy a komáromi és zsolnai nagygyülések csak együttvéve mutathatnak fel akkora kontingenst, mint a nagytapolcsányi volt; jóllehet ezzel sem a zsolnait sem a komáromit nem akarjuk kisebbiteni.

Attól tartottam, hogy elhamarkodva cselekedtünk, hogy emiatt a nép részvétlensége mellett nagyon messze maradunk a derék zsolnaiak mögött, mert ott kedvező a vasuthálózat, a nép átlag vallásosabb, és készülődni is hosszabb ideig értek reá. Dobogó, szorongó szivvel néztem elébe, hátha felsülünk? Hátha csak néhány százan jelenünk meg? — És mikor végig tekintettem a nép rengetegén, mint a puszta vetése a szélben egy megoszthatlan masszává tömörül, s mintegy élni, mozogni kezd a mező; most egészen elérzékenyülve, megilletődve dobogott a szív, hogy ime rövid néhány nap alatt azokból az alvóknak nevezett katholikusokból ennyi ezret tudtunk csatasikra állitani.

Ahol igy sorakoznak az ébresztő szóra, ahol a vezér hivó szavát ily sürü csatarendek követik, ott a kishitűségnek nincs helye, ott a kétkedés nem verhet gyökeret.

Vagy két óra felé hg. Odescalchi Livius megnyitja az ülést. Sudár, daliás termete mint a nádszál a rekettyéből, ugy kimagaslik az embersokaságban. Tetovazó tekintete végig száguld a rajzó Nyitramegyén. Tettvágyó kedélye sokat remélt, sokat bizakodott erélyes akciójában, de hogy ennyien fogják követni hivó szavát, az legvérmesebb reményeit is messze tulhaladta. Hangja reszket a megindulástól, mert ennyi ember előtt nem csak a fiatal herceg, hanem más sem igen szónokolt egyhamar. Szava a „nagy teremben" kissé gyönge, de hol van a világon az a tüdő, mely a tapolcsányi gyülésen valamennyinek érthetően tudna szónokolni?

Mintha egy hadosztály sortüzet adna, egyszerre oly rivalgás keletkezett, midőn gr. Zichy Nándor nevét említette a fiatal főur. Üdvözlő táviratot elküldését javasolta a pápa őszentségéhez, felséges uralkodónkhoz a királyhoz, Rampollához, a hercegprimáshoz, Bende Imre nyitrai püspökhöz, Szilányi Ferenc nagyszombati érsekhelynökhöz, gr. Zichy Nándorhoz stb. mind riadó helyeslessel elfogadva.

A főméltóságu elnök erre Rampolla biboros államtitkár következő (sürgöny stilusban fogalmazott) francia táviratát tolmácsolta a hallgatóságnak:

„Saint père se trouvant en esprit au milieu de ses chers fils rassemblés en congrès catholique leur envoye benediction apostolique. — *Card. Rampolla.* (A szent atya lélekben a katholikus nagygyülésen összejött fiai között van és apostoli áldását adja reájok.)

Erre egy lélekemelő pillanat következett. Vencell Ferenc, nagyprépost, praelatusi, karmin-piros palástba burkolva osztotta a pápai áldást. A legiók térdre ereszkedtek és hódoló tisztelettel fogadtuk a római hadur üdvözletét.

Ezután Sztrányavszky Ferenc várnai ügyvéd értekezett az autonomia szükségességéről; világos, könnyen érthető fejtegetéseit élénk érdeklődéssel hallgatták valamennyien egyaránt. Midőn lelkesen hangsulyozta, hogy a püspöki kar már kért autonomiát, de elutasittatott, s ennek dacára hangsulyozta, hogy a többi felekezetek mintájára addig kell kopogtatnunk, mig nekünk is megadatik. Rengeteg éljenzés tört ki e szavakra, melyben az ezerek magukénak vallották Sztrányavszky megkapó fejtegetéseit. Ezalatt a tér másik sarkában, jó távol tőlünk, ismételten háborgó moraj tört fel. Eleinte azt hittem, hogy a mi éljenzésünknek visszhangja, vagy tovaharapózó folytatása, csak midőn ismételten vettem észre, hogy az éljenzés akkor is kitört, mint egy távolban morgó égiháboru, mikor minálunk csend volt: akkor jutott eszembe, hogy a tér másik sarkában a tót szónok beszél. A lelkesedés amott néha oly magasra hágott, hogy minálunk is alig lehetett megérteni a magyar szónokot: mert habár a távolság nagy volt, mégis 16—17 ezer ember rivalgását nem lehet tér által elfalazni.

Élénk pezsgést hozott a nép közé Tomor Ferenc, aki Lubrich Ágosttal jelent meg Budapestről. Tomort már Komáromban hallottuk, de itt már jelentékeny haladást tanusitott, ha ugyan Tomor még egyáltalában haladhat a népszónoklatban. A liberális eszmék pusztitásáról beszélt hazánkban. Toman főszolgabiró, hogy őt is észrevegyék, az állványon közbekiáltott, de oly kitörő megbotránykozást vont fejére a nagy közönség részéről, hogy az ember reszketett idegességében. A főszolgabiró egyáltalában igen sokat lábatlankodott a szónokoknál, különösen Tomornál, de nyomós contre-poids-ra akadt. Varga, nagykéri plébánosban, aki közbeszólásai által iparkodott egyensulyba zökkenteni a szolgabiró ur tulbuzgó heveskedését.

Tomor hangsulyozta az egyesüles szükségességet, Franciaországban, ugymond, 2 millió istentagadó uralkodik 36 millió hivő felett, mert nincs meg az egység. Az állam, ugymond, elrabolta a mi iskoláinkat, a máséhoz nem nyult, el az egyetemet, melyet a primások alapitottak, eltörölte az ünnepeket, midőn behozta a felszeg munkaszünetet. Midőn ezekre a főszolgabiró tagadólag fejet rázta, Odescalchi herceg gúnyosan odavetette, hogy egy hét multva igenlőleg fogja rázni m. kir. fejét. Viharos derültség harsant fel mindenfelől e megjegyzésre. Sajnos, hogy e szép beszédre térszüke miatt bővebben nem reflektálhatunk; formális párbeszéd volt az a nép ezreivel, mi rendkivül hozzájárult érdekességéhez.

Majd Stiglicz Ferenc, komárommegyei plébános beszélt a polgári házasságról. Hangja mint a zugó nagyharang terjeszkedett a tágas téren a sokaság felett. Ott kellett volna hallgatni, hogy vajjon kivánja-e a nép, a nemzet a reformokat; a menydörgő abcug, mely már tősgyökeres magyar községekben is meghonosodott, felvilágosithatta azokat, akik még kétkednek. Majd dr. Lassu Lajos, Nagy-Sárról, felolvasta a határozatokat, melyek jobbára azonosak a budapesti kath. nagygyüléseivel.

A tót tribünnel, mely körülbelöl ötször akkora tömeget vonzott magához, mint a magyar, Szecsányi t. kanonok üdvözölte a tengernyi népet. Az atyai szeretettel mondott igeket, midőn hangsulyozta, hogy kath. meggyőződésről jöttek ide tanuskodni az ezerek riadó lelkesedése kisérte. Miskolci István, ügyvéd, Kelecsényi Béla plébános szónoklatai olyan hatást keltettek, hogy őszintén bevallva azokat bármely más helyre meghivni is nagy nyereség volna a katholikus kongresszusokra. Az ülés alatt több üdvözlő távirat érkezett igy gr. Apponyi Lajostól, az esztergomi főkaptalantól, a „Religio" és a „Národ"-czimü lengyel lap szerkesztőségétől Lembergből, gr. Csáky Károly Esztergomból, Szilányi Ferenctől N.-Szombat, dr. Steiner Fülöp Sz. fehérvári püspöktől, Péchy József Tolna, vágujhelyi iparos egylet, Jedlicska Pál, Mikovényi Mór, Fehérváry Kálmán és másoktól

A gyülés után bankett következett mintegy 200 terítékkel. A jelenvoltak neveit ez alkalommal mellőzzük és máskorra vagyunk kénytelenek hagyni, mert nagy és igen tekintélyes részét nem ismertük. Annyi bizonyos, hogy a tapolcsányi gyülés ugy a

---

kutya megvesz s még a sugót is megmarja' Oh a „halál útja!"

Tipli nagyot nyujtózott, mert beleféradt az olvasásba. Én is nyujtóztam. Rigóhalmi is nyujtózott. Rigóhalmi törte meg a beállt csöndet. Eldicsérte a darabot és felszólitá Tiplit, hogy küldje be valamely szinház igazgatójának az ár megnevezésével. E pont fölött vitatkoztunk. Rigóhalmi kerek 1000 frtra becsülte, én 750 frtot elegendőnek tartottam, Tipli pedig 50 frttal is megelégedett volna. Ezt azzal okolta, hogy nem adott ki többet, mint 30 krt. papirosra és 6 krt. tintára, az egészet pedig fejből irta. Már most hogy kérhetne annyit?! Ha kapna ére 50 pengőt, egész életében nem tenne egyebet, mint szindarabokat irna. Minden héten elkészitene egyet.

Rigóhalmi kinevette.

„Az ön túlszerénysége még majd elrontja jövőjét! Kérjen inkább többet, mint kevesebbet, ha alkudnak, engedhet majd. S aztán lássa az irónak vannak különc eszméi. Vegyen magának valami exotikus öltözetet, hogy feltünjék. Példának okáért nagy lebegő sárga nyakkendőt, széles karimáju, szürke kalapot, redősköpönyeget, kockás nadrágot, fekete szemüveget vegyen magának, s biztosithatom, hogy feltünik. A közönség érdeklődését megnyeri s jövője biztositva van. De igy . . . . .!"

Tipli tágra meresztе halszemeit s gondolkozva nézett Rigóhalmira.

„Mihelyt eladom drámámat, azonnal megszerzek magamnak mindent."

*

Ugy látszik még nem adta el, mert még mindig ugyanazon öszikabátban jár és mivel ismét modellt áll s ismét vigyorog, gyanitom, hogy ott hagyta az irodalmat.

J. Ödön.

lelkesedés foka, a hallott beszédek benyomása és a megjelent közönség tömege és jellege miatt örökké emlékezetes marad mindnyájunk előtt.

A községek illetőleg plebániák körülbelül igy voltak képviselve: Nagy-Bossány, Koross, Galgócz egyenkint 800; Ürmény, Nagy Jác, Szolcsán à 600; Kis-Vendégh, Szkácsán à 500; Nyitrabajna 480, Ribény 450, Závoda, Koloss à 400; Vicsap-Apáthy 360, Sissó 350, Ujlak, Ludány, Csermend à 300; Nyitra-Sárfő, Radosna, Prassic à 250; Elefánth, Pereszlény, Nadlány egyenkint 200; Szoblahó (Trencsén m.) 180, Egerszegh, Chlivén (Trencsén m.) Pográny, Tökés-Újfalu 150, Sopornya 120, Kolon 100; azonfelül a 100 számot megnem haladók Privigye, Udvarnok, Pászto, Bajmóc, F.-Vásárd, Moraván, Dezser, Dubodiel, Suránka, Ny. Gerencsér, Kovarc, Motesic, Appony, Szkicó, Tardoskedd, Nagykér, Darázs, Assakürth, Sempthe, Nagy-Surány, Nagy-Sür községek. Megjegyezzük, hogy ezek csak azon községek, melyek a plebánián bejelentve voltak. A jegyzék hiányos, ott voltak pl. a külön vonattal jövő ürményiek, Nyitra szintén nincs kimutatva, hiányzik Cétény, a közelfekvő Széplak, Zsambokréth, Nagy-Bélic, a bandával bevonult hatalmas nagy-ugróci tömeg és sok más. A látogatottság tekintetében, aligha nem az első helyet foglalja el a tapolcsányi nagygyülés az országban; azt még ellenségeink sem tagadhatják. A Budapestről leküldött vasuti biztos. ki a forgalom lebonyolitására küldetett Tapolcsányra, összecsapta kezeit, hogy ennyi néptömeget csak Kossuth Lajos temetésén látott Budapesten.

Levelezés.

Illava, jun. 12. 1894.

Tisztelt szerkesztő ur!

Az illavai tüzkárosultak javára f. hó 10-én rendkivül sikerült népünnepélyt rendeztünk, mely bizonyára mint gyógyitó balzsam hatni fog a tüz okozta sebekre. Az ünnepély első pontja léfuttatás volt.

A folyton esőző időjárás izgatottá tette a rendezőséget, de az Ég könyörült rajtunk e napon, gyógyörü tavaszi időnk lett. Az emlitett nap délután egy Jakusics időbeli ágyu elbangzása után jel adatott a programm megkezdésére. 4 órakor egy folytonosan mozgó tarka sereg előtt, a 20 gazda által megtartatott a két futtatásból álló verseny. Sokat a parasztgazdák között ugy láttunk megülni a lovat, akárcsak Zubovicsot második kiadásban. Az első futtatásnál első nyereményt (15 korona) *Kovss* pruszkai gazda 6 éves 15 markos szürke lova vitte el. II. nyereményt (10 korona) nyert *Benge* dúlónjfalusi gazda 7 éves 15 markos pej lova. III. nyereményt (5 korona) nyert *Novoszád József* dúlónjfalusi gazda 3 éves 14½ markos pej lova. A második futtatásnal az 1-ső nyereményt (15 korona) *Kovács András* teplai gazda 5 éves 14½ markos pej lova kapta. II. nyer. (10 kor.) *Brúdik* frejtai biró 4 éves 15 markos pej lova. III. nyereményt (5 kor) *Szivák János* bellusi gazda 4 éves 14½ markos szürke lova. Egy pár gazda nagyon is bizott lovában, csupán ebből magyarázható, hogy ittak már előre a szerencsére, mint Ványan a gödényre, de felsültek vele.

A lófuttatás után következett a *kutyák verversenye*. Ennél az volt a cél, hogy melyik kutya jön előbb a hivásra irához a nélkül, hogy a felakasztott virslinél megállapodnek. Sokat konfundált a csábitó virsli, a bestiák közöl többnek magingatta erényét a madzagon fityegő falat, megállt, tétovázott s útközben elfogyasztotta, a fütyülésre s becses nevük kiabálására mit sem adva, a hivebbek lerántották a zsinorról és sértetlenül adták vissza urosnak.

Csak Rudnay István helybeli alszolgabiró kutyája került ki sértetlenül a próbatüzből.

Ezután a 3 hónap előtt alakult helybeli dalárda először lépett fel nyilvánosan, hogy mily sikerrel? annak a birálását a jelenvolt vendégkoszoru müértőire bizom, „Wo man singt lass' dich ruhig nieder . . . Böse Menschen haben keine Lider." Az eneket kedvelő és pártoló közönség csakugyan ott telepedett le. A nyereménybazárban, melyben 457 db. sorsoltatott ki, köztük több igen értekes tárgy, nagyobbrészt br. Skrbenszky, br. Zedwitz és Vietorisz urak ajándéka. Schimpel vendégfogadós feldiszitett tancterme zsufolásig volt tömve. 60 pár járta az első negyest, a fekete gyémánt szemek tüzsugarától sok férfi szív lángba borult és csak a napnak égen járó örszeme figyelmeztette őket a hazamenésre.

A siker oroszlánrésze *br. Zedwitz*, gr. Königsegg uradalmi igazgatóját, mint fáradtságot nem ismerő forendezőt és az eszme megpenditőjét, továbbá *Schohay* ezredest, ki a katonazenét ingyen engedteát, *dr. Pattantyúst* az Illavá állomásozó *Frántzl* főhadnagyot és *Winkler* urakat illeti. A jövedelem (gr. Königsegg Aulendorfbol küldött 50 frtot) kitesz 918 frtot, kiadás 276 frt, tehát a tiszta jövedelem 702 frt, amely vasárnap kiosztatik a tüzkárosultak között. *R. Zs.*

Helyi hirek.

A közeledő uj évnegyed alkalmából felkérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésök lejár, hogy azt mielőbb megujitani szíveskedjenek nehogy a lap szétküldésében fenakadás történjék. **A kiadóhivatal.**

Adomány. *Özv. Feleky Rezsőné* ő nga a nyitrai közkórház ujonnan felavatandó kápolnája részére igen díszes misemondó ruhát ajándékozott. Fogadja ugy ő nagysága valamint Mayer Károly ur a közbenjáráért a kórház igazgatóságának hálás köszönetét. — *Frischer Mór* ür Londonból a nyitrai ker. nőegyletnek 25 frtot adományozott, mely összeget nyugtatva, ezuton a legmelyebb köszönet nyilvánittatik.

Sóva Franciska, a nyitrai irgalmas nenek zárdájának több évtizeden át volt főnöknője távozott Nyitráról. Előljárósága, tekintettel előhaladt korára, melynél fogva a különben meg mindig energikus főnöknőnek mégis csak nehezere esett a monarkia egyik legnagyobb zárdáját kormányozni, mintegy üdülésképpen egy kisebb zárdába, Gyomára helyezte át hasonló minőségben. A távozó főnöknőhöz egy egész női nemzedék nevelésének emléke fűződik itt, 3—4 megyeben ismerik, mert igen sok nőnövendék, most már anya került ki kezei alól és szívesen emlékszik vissza az egykori liebe Muterre, mint Sóvát nevezték. Nyitrán 1861 óta, hogy a Palugyay alapitásu impozáns zárdát megnyitották, ő volt állandóan a főnöknő s a vidéki zárdák szervezésének is ő volt a vezető szelleme. Mielőtt Nyitrára jött volna, 8 évet töltött nehéz szolgálatban szintén mint főnöknő Mária-Nosztrán. Ez a 42 év pedig szüntelen munkában, igazán Krisztus szolgálatában folyt le; mert a volt főnöknő fáradhatatlan volt minden tekintetben. Alatta bővültek ki a leányiskolák; az ő érdeme, hogy a testvérek temploma csinja és tisztasága miatt nemcsak a nyitraiak legkedvesebb temploma, de az áhitatra gerjesztő Istenházaknak valóságos mintaképe. A nyitraiaknak s összes volt növendékeinek hálás emlékezete kiséri a neves főnöknőt pihenő helyére, sokáig fog ő hiányozni kivált azoknak, kik mint anyjokat hosszú időn át szokták meg tisztelni, a zárda tagjainak.

Zárvizsgálatok sorrendje a nyitrai róm. kath. elemi népiskolában. *Leányok:* junius hó 18-án d. e. I. B. oszt. és az óvodában, junius hó 18-án d. u, I. A. oszt. és II. oszt., junius hó 19-én d. e. III. A. oszt. és III. B. oszt., junius hó 18-án d. u. IV. osztály, junius hó 20-án d. e. V., VI. osztály. *Fiuosztályok:* junius hó 21-én d. e. I. A. és II. A. osztály, junius hó 21-én d. u. I. B. és II. B. oszt., junius hó 22-én d. e. III. osztály, junius hó 22-én d. u. IV. osztály, junius hó 23-án d. e. V. osztály. A vizsgák kezdete d. e. 8, — d. u. pedig 3 órakor. A zárvizsgálatok nyilvánosak lévén, ezekre az érdekelt szülők és tanügybarátok tisztelettel meghivatnak. — *Az izraelita* iskolánál pedig a következő sorrendben fog megtartatni a záróvizsgálat: junius 24-én d. e. 9—10½ óráig I. fiuoszt., junius 24-én d. 10½—12-ig I. leányoszt., junius 24-én d. u. 2 órakor III. fiuoszt., jun. 25-én d. e. 9 órakor II. fiuoszt., 25-én d. u. 3 órakor II. leányoszt., junius 26-án d. u. 3 órakor III. leányoszt., junius 27-én d. e. 9 órakor IV. fiuoszt., d. u. 3 órakor IV. leányosztály. — *A nyitrai polgári- és középkereskedelmi iskolánál:* junius 18-án d. e. I. leányoszt., d. u. I. fiuoszt., junius 19-án d. e. II. leányoszt., d. u. II. fiuoszt., junius 20-án d. e. III. leányoszt., d. u. III. fiuoszt., junius 21-én d. e. IV. leányoszt., d. u. IV. fiuoszt., junius 22-én d. e. a középkereskedelmi iskola II. osztálya. A vizsgálat nyilvános, azokon ugy a szülőket valamint az iskola barátait szivesen látják. — *A nyitrai iparos- és kereskedőtanonc iskolákban* pedig a következő sorrendben: junius 18-án d. u. 5 órakor a III. ker. III. és I. ip. osztályban, 19-én d. u. 5 órakor az I. II. ker. és II. ip. osztályban, 20-án d. u. 6 órakor az ipariskola előkészitő osztályában. A tanulok rajz- és irásbeli munkái, a vizsgálatok tartama alatt az intézet tanácstermeben kiállitva lesznek.

Talált tárgyak. A nyitrai rendőrségnel több talált tárgy van leteve, melyeket jogos tulajdonosuk átvehet: 1 patent zseborá, 1 női kabatprém gallérral és 1 arany fülbevaló.

Gabonaárak 1894. junius hó 15-én. Buza 6·35—6.70. Rozs 5.25—5.50. Árpa 6.30—6.70. Zab 7.20—7.40. Bab 4.80. Tengeri 5.50—5.25. Krumpli 1·50—1.80—2.00 métermázsánként.

Vegyes hirek.

Egyházmegyei hirek. *Farkas János* Driethomárol Felső-Szücsára; *ifj. Diera Ignác* Turnáról Driethomára; *Vermessy Kálmán* Baánból Turnára helyeztetett át segédlelkésznek. — *Polyakovics János* volt adminisztrátor az egyházmegye kötelékéből elbocsáttatott, s mint halljuk Észak-Amerikába költözött.

Aranymise. *Specziár Lajos* felsőszeli-i plébános, mint lapunknak jelentik, julius hó 15-én fogja tartani arany miséjét. A manuduktori tisztet mtsgos Boldizsár József esztergomi püspök fogja viselni. Ő 1 éves káplánsága után 47-ben s igy a legvalságosabb időben foglalta el mint 23 éves fiatal ember ezen állomását. 1848—49-ben az ő közbenjárása mentette meg a nagy helységet az orosz feldulástól. Azóta ezen két nagyközség kath. hiveit a tulnyomóbb lutheránusok közt a legnagyobb buzgalommal kormányozza és vezeti. A kerület f. hó 12-én tartott gyülesen őt egyhangulag ő főméltósága a hegprimás kegyeibe ajánlotta egyházi kitüntetés végett.

Hetedik kath. nagygyülés. Pozsonyban folyó hó 29-én, sz. Péter-Pál napján kath. nagygyülés lesz. Szónokok: Mike Károly ügyvéd Komáromból, dr. Bangha István Nyitráról, dr. Prohászka Ottokár Esztergomból és dr. Otocska Károly ügyvéd Pozsonyból.

Személyi hirek. *Goldstücker Kálmán* nyitrai postatiszt Liptoszentmiklósra, viszont onnan *Majercsák József* postatiszt ide helyeztetett. — *Virágh László* ideiglenesen Kolozsvárra berendelt m. kir csendőrhadnagyot egyelőre *Hochshoffer Gyula* hadaprod-őrmester helyettesiti.

Esküvő. *Dr. Kmetykó József* alsódraskóci (Trencsén m.) származásu budapesti orvos, ki Nyitrán végezvén iskoláit itt is szélesebb körökben ismeretes, a főváros V. és VI. kerületében mint hatósági orvos van alkalmazva, tegnap tartotta esküvőjét Waldbauer Ilma úrhölgygyel, egyik fővárosi előkelő kereskedőcég üzletvezetőjének bájos leányával a terézvárosi templomban. Az esketési szertartást Kmetyko Pál, a vőlegény bátyja, nyitrai főgimn. tanár végezte egy lelkemelő beszéd kiséretében, ki ez alkalomra pár napi tartózkodásra Budapestre utazott. Fogadja a fiatal pár a mi részünkről is a szerencsekivánatot, valamint számos nyitrai és trencséni ismerősei részéről; áldás kiserje életük minden napján.

Majális. A galgóci r. kath. népiskola növendékei, mint a hozzánk beküldött meghivó jelenti, f. é. junius hó 14-én a „fiatal erdőben" majálist tartottak. — Az időjárás azonban igen kedvezőtlen volt. A hűvös levegő mellett gyakori eső zavarta a mulatságot, mig végre az estefelé támadt zápor véget vetett a várva várt majálisnak s haza késztette ügy az ifjuságot, mint a szép számmal megjelent vendégeket. Ezen rosz időjárás — jegyzi meg továbbá galgóci levelezőn — a virágzásban lévő szőllőnek is fölötte ártalmas, mert a zápor leveri a virágját.

Az uj miniszterium. A szabadelvű lapok a minap ily összeállitását adták a miniszterium névsorának:

Elnök: Wekerle Sándor
Belügy: Hieronymi Károly
Keresk.: Lukács Béla
Király körüli: Andrássy Gyula
Horvát min.: Jozipovich Imre
Igazságügy: Szilágyi Dezső
Honvéd.: b. Fejérváry Géza
Kultusz: b. Eötvös Loránd.

A „Dunántuli Hirlap" azonban megforditja ezt a sorrendet és a következő jellemző mondást állitja össze a kormányférfiak sorából. Azt hisszük, hogy e két különböző nézet nem mond egymásnak ellent, sőt együtt párosodva, szintén jellemzik a helyzetet.

Miniszterelnök: Wekerle Sándor
Belügy: Hieronymi Karoly
Honvédelem: Fejérváry Géza br.
Földmüvelés: Fejérváry Géza br.
Király k.: Andrássy Gyula gr.
Horváth miniszter: Josipovich Imre.
Kereskedelem: Lukács Béla.
Igazságügy: Szilágyi Dezső
Kultusz: Eötvös Loránd br.

Bizony elég sokáig él a korrupció! Uj ember, amint látható — jegyzi meg a „D. H-p." — tulajdonkepen csak egy van és pedig Eötvös Loránd, a volt egyetemi rektor és professzor. Mint jellemző dolgot emlitjük fel, hogy erősen tartja magát a hir Eötvös szabadkőmüves voltáról. Eddig Eötvös nem foglalkozott politikával, s tartunk tőle, hogy egyszerüen fonográf szolgálatokat fog teljesiteni: elrecitálja majd azt, amit Szilágyi és Wekerle diktálnak beléje. — Ami a másik uj minisztert, de regebben szereplő Andrássy Gyula grófot illeti, örömmel konstataljuk, hogy szepen halad. Tizenket éves korában kapta az első aranyórát, tizenöt éves korában az első frakkot; 24 évének betöltese után a képviselői mandátumot; 30 éves korában az államtitkárságot és most a miniszteri tárcát. Közszerepléséből mást nem tudunk, minthogy a fővárosi VI. kerületi Tenczer-féle klubban egy liberális toasztot mondott, a képviselőházban pedig egy nagy beszedet akart tartani, de — belesült. Miniszternek tehát mindenesetre kellő kvalifikacióval bir.

Kossuth-ünneplés Budapesten. Van a fővárosban — irja a Dunántuli Hirlap — egy csomó „asztaltársaság", mely ivási hajlamait hazafias cégér alá rejtve tart gyakori és a hajnali órákig tartó összejöveteleket. Ezek a szerepelni vágyó honfiy-ak időszerűnek és a loyalitással összeférőnek tartották egy oly ünnepély tervezését, melyben előképekkel mutattak volna be Lamberg gróf 1848-iki meggyilkoltatását és Kossuthnak a királyi ház detronizálása után történt kormányzóvá választását. Nem jutott eszükbe, hogy azt a gyilkosságot maga Klauzál Gábor akkori belügyminiszter lemoshatatlan szennyoltnak nevezte a fővárost illetőleg az országgyülesen s megfeledkeztek arról is, hogy az uralkodóház detronizálása nem volt valami fényes jele az alattvalói hűségnek. A jeles asztaltársaságok keresztülvittek volna is ezt az ünneplést, ha a fővárosi rendőrség idejekorán be nem tiltja, ami a főkapitány részéről dicséretreméltó tapintatnak a jele.

Párbaj. S. O. szolgabiró és L. G. erdészeti gyakornok s tartalékos hadnagy párbajt vivtak. A segédek kardpárbajban állapodtak meg, mely annak rendje s modja szerint e hó 6-án reggeli 3 órakor ment végbe Privigyének „Pusty" nevezetű erdőrész tisztásán, s az utóbbinak megsebesülésével végződött, kit azonnal lakására szállitottak. — A páros viaskodás oka a nagy közönség előtt ismeretlen.

Nemzeti Ujság cimen folyó hó 17-től uj napilap fog megjelenni evi 14 frton. Az ujaboan fabrikapott ujságnegvásárlások a kormány javára arra inditották a nemzeti pártot, hogy saját lapjáról gondoskodjék. A nemzeti ujságot a megvásárolt Pesti Naplótól elvált legjobb erők: Kaas, Günther stb. fogják szerkeszteni Apponyi Albert gróf protektoratusa alatt.

A magyar szent korona vörös-kereszt egylete, mely háboru esetén az önkéntes betegápolást intezni van hivatva, kiadta 1893. evi jelentését. A hatalmas humanitárius egylet, melyhez országszerte 504 főkegylet csatlakozik, közel hatodfél millió vagyonnal rendelkezik, gróf Csekonics Endre elnöklete alatt központi választmány vezetése alatt áll s háboru esetére különböző helyeken tartalék-kórházakat, üdülőházakat, betegnyugállomásokat, üdülőhelyeket, kisegitő kórházakat, értesitő irodát stb. kész fentartani. Nyitramegye területén 10, Trencsénmegye területén pedig 4 fiókja van.

Joghallgató a vizsgálaton. J. nyitrai születésü egyetemi polgár aminap more solito drukkok között leült a zöld asztal elé vizsgálatra s várta a tudós tanár kérdését, melyre megfelelendő vala. Barátom, mondja csak, mi nevezetessége van Nyitrának, olyan, ami más városnak nincs? Venczell Gusztáv egykoron hasonlót kérdezett egy nyitrai szigorlótól s ilyen nevezetességnek a vári templom egyik 16-ik századi sirkövét tartotta, amit persze a nyitrai joghallgatók legkevésbé szoktak vizsgálni. J. aki Nyitrát jól ismeri, nagyot gondolt a nem várt kérdésre, s megforgatta elméjében zegét-zugát a városnak, csak azt nem tudta elképzelni, hogy Nyitrának olyasmije is legyen, ami más városnak nincs. Mi lehet az? Zoborhegyétől egész a csermányi karcosig sok mindenfelét elszámlált; nem találta el. Hát a nagy könyvtár — feleli komolyan a tanár. A szigorló elröstelve a dolgot, hogy csak éppen ezt a kérdést nem tudta, Pestről jövet azonnal egész áhitattal nézte meg az egyházmegyei könyvtárt, melyet tanárja mint ritka nevezetességet fedezett fel előtte.

Haladunk. Városunk ipar, kereskedelem és szépészeti szempontból a nyolcvanas évekig óriási léptekkel haladt előre s valóban minden tekintetben ugy a közgazdaság terén is igen szép eredményeket mutatott fel. — Városunkra nézve ezen kedvező viszonyokat előidéző körülmények azonban egyszerre megszüntek s nemcsak a pangásnak, de a biztos hanyatlásnak is érezhető jelei mutatkoztak. Mindenki érzi, hogy városunk életerejében valami féreg rágódik, mely előbb-utóbb annak életképességét végkép tönkreteszi. — Városunk ezen férge: a közöny. Egyes kiváló férfiaink felismerték a veszélyt s minden igyekezetük oda irányult, hogy Nyitra és vidékének tespedt egyhangusságába életet öntsenek s vállalatok létesitésével ipar, kereskedelem és közgazdaság érdekeit előmozditsák. — Városunk érdeke kivánja, hogy közönyösségünkből kivetközve, támogatásunkkal városunk haladását előségitsük is. A keletkező vállalatok közül kiváló figyelmet érdemel az „Agricola gepgyár részvénytársaság" mely szintén hivatva lesz közgazdasági viszonyainkat hathatósan előmozditani s az alsó kereskedelmet felélesztení. — Mint örömmel értesülünk, — irják lapunknak — jóslatunk befejezéséhez közeledik s a jelenlegi kedvező viszonyok után itélve a részvénytársaság még a kitüzött határidő előtt megalakul s üzemét megkezdheti, mely körülmény a társaság anyagi érdekeit hathatósan előmozditja. — A részvények legnagyobb része már jegyezve van s intézkedések tétettek, hogy a hátralékos részvények jegyzése után a társaság azonnal működésbe lép. — F. hó 5-én tartott rétkaszáló verseny alkalmával jelen volt közgazdaságunk előkelő tagjai igen élénk érdeklődést mutattak a keletkező vállalat iránt s annak biztos jövőt jósoltak

A F. M. K. E. zászlójára ujabban következő adományok folytak be: *Latkóczy Etelka gyűjtő ivén.* Ney Ferenc 2 frt, Müller Mici 1 frt, dr. Makovicky 2 frt, Boróczy Lászlóné 1 frt, Sándor Mariska 1 frt, Engel Józsefné 5 frt, Latkóczy Imréné 5 frt, Kosztenszky Gézáné 1 frt 50 kr, Latkóczy Etelka 1 frt 50 kr, összesen 20 frt. — *Csernyák Irén gy. i.* Csernyák Dardik Alajoska 2 frt, Morvay Fancsi 2 frt, Czeizel Gábor 2 frt, Malatinszky 2 frt, Katona György 2 frt, Vágner József 2 frt, Csernyák Irén 1 frt, összesen 13 frt. — *Kopcsányi Nándorné gy. i.* Engel Józsefné 1 frt, Palásthy Irma 1 frt, Kohn Berta 1 frt, Münels Regina 1 frt, B. I. 1 frt, özv. Lampert Alojzia 1 frt, Fauszt Elekné 1 frt, Kopcsányi Nándorné 1 frt, összesen 10 frt. — *Bokross Jánosné gy. i.* Ghyczy Imréné 2 frt, Szmrecsányi Károlyné 1 frt, összesen 3 frt. — *Palkovics Józsefné gy. i.* Schreiner Imréné 1 frt, Palkovics Józsefné 2 frt, összesen 3 frt. — Felbert Vilmosné 25 frt. — *Dombay Edéné gy. i.* Dombay Edéné 1 frt, — *Rudnay Irma gy. i.* Rudnay Irma 3 frt, Sztankay Béláné 1 frt, Mezey Gyuláné 2 frt, Tully Istvánné 1 frt, özv Narbutt Ferenczné 1 frt, Fülöp Sándorné 1 frt, Petrikovits Mátyásné 1 frt, Horváth Józsefné 1 frt, Batthyanyi grófné 5 frt, Török Bertalanné 1 frt, Bory Lajosné 1 frt, Küdényi Sándorné 1 frt, Docskál Lujza 1 frt, Gily Alajosné 1 frt. összesen 21 frt, — *özv. Thuróczy Imréné gy. i.* Thuróczy Imréné 1 frt Takács Erzsi 1 frt, összesen 3 frt. — *Koszteszky Imréné saját gy. i.* 1 frtot. — *Hervérth Antalné saját gy. i.* 5 frtot. — *Juhász Gyuláné gy. i.* Benkeö Józsa 1 frt, Juhász Emma 1 frt, dr. Fratrits Kalmánné 1 frt, Kubicza Janka 1 frt, Juhász Mártha 1 frt, összesen 5 frt. — *Szulyoszky Gusztávné gy. i.* Szulyovszky Gusztávné 3 frt, Mitterdorfer Irén 2 frt, összesen 5 frt. *Gutvill Mariska saját gy. i.* 1 frtot. — *Craus Vinczéné saját gy. i.* 3 frtot. — *Freund Antalka gy. i.* Skvor Irén 1 frt. Freund Antalka 1 frt. összesen 2 frt. *Biringer Ferenczné gy. i.* Markovics János 1 darab arany, dr. Babó Tivadar 1 frt, Kutvasser István 3 frt, Belák József 2 frt, dr. Bartossik 1 frt, Zongor József 2 frt, dr. Biringer Ferenc 2 frt. összesen 12 frt és 1 darab arany. — *Metzger Edéné gy. i.* Ő méltósága Bende Imre 20 frt, Metzger Edéné 10 frt, Riszner Károlyné 1 frt, Bócz Antalné 1 frt, Belanyi Anna 1 frt, Stein Berta 50 kr, Venczell Ferencz 5 frt, Kutvasser István 1 frt, ifj. Bobok J. 5 frt, Kondor István 1 frt, Jeszenszky Alajos 1 darab arany, N. N. 2 frt, Kapitány Gyula 50 kr, Sándor Géza 2 frt, összesen 50 frt és 1 drb. arany. — *Weisz Aranka saját gy. i.* 2 frtot. — *özv. Csenkey Mária gy. i.* Csenkey Pálné 1 frt, Södre Loká 50 kr, Tipula A. 50 kr, Mész Sándorné 1 frt, Horváth Stefánie 50 kr, Endrödy Györgyné 1 frt, Bieliczky Elekné 1 frt, Babóthy Emma 1 frt, Juhász Sándorné 2 frt, összesen 8 frt 50 kr. *Endrödy Gyuláné saját gy. i.* 1 frtot. *Rencz Lászlóné gy. i.* N. N. 1 drb 20 koronás arany. Rencz Gábriella 1 frt, Rencz Valérie 1 frt, összesen 2 frt és 1 20 koronás arany. — *Pereszlényi Henrikné saját gy. i.* 5 frt. — *Lévay Antalné gy. i.* Lévay Berényi Julia 5 frt, első vagselyei takarékpénztár 5 frt, Zahoránszky Mária 2 frt, özv. Wilcsek Etelka 1 frt, Braun Helene 1 frt, Blau Jakabné 1 frt, Kovács Mártonné 1 frt, Szentiványiné 1 frt, Zeller Elemérné 1 frt, Pakh Miklósné 1 frt, Keczer Zsigáné 1 frt, Metzger Györgyné 1 frt, Ottinger Lajosné 1 frt, Husz Jánosné 1 frt, Bíróczy Flórné 1 frt, Kosek Sándorné 1 frt, Czeller Lajosné 1 frt, Bák Károlyné 1 frt, Fekete Józsefné, 1 frt, Kirchlechner Győzőné 1 frt, Czeller Mariska 1 frt. összesen 30 frt. — *Láng Ferenczné gy. i.* Babóthy Olivérné 1 frt, Balogh Imréné 1 frt, dr. Láng Ferencné 1 frt, összesen 3 frt. — *Thuróczy Károlyné saját gy. i.* 3 frt. — *Huszár Istvánné saját gy. i.* 1 frt. — *Sándor Pálné saját gy. i.* 5 frtot. — *Csenkey Adolfné gy. i.* Csenkey Emma 5 frt, Chemez Laura

1 frt, Jeszenszky Béla 2 frt, özv. Prónay Kálmánné 2 frt, Németh Lujza 1 frt, Zental Antónia 1 frt, Jurenka I. frt. Kasparek Alojzia 1 frt, Králik Emília 1 frt, Pazár Mariska 1 frt, Rendl Julia 1 frt, Szláví Ilona 1 frt, Petrovics Julia 1 frt. összesen 19 frt.

Közgazdaság.

Uj tagok. Arkenberg Henrik Nyitra, Engel Bernát Puszta-Magyarós, Vanyura Teodor Gergelyfalva, a nyitramegyei gazdasági egyesület rendes tagjai sorába léptek.

Szőlő-zöldótási tanfolyam. A nyitramegyei gazdasági egyesület ujból figyelmezteti a szőlőtermelőket 18—19-én Nyitrán az egyesület amerikai szőlőtelepén megtartandó szőlő-zöldótási tanfolyamra. A zöldótást könnyen elsajátitják a mindkét nembeli 15 éves kort elért gyermekek. Jó lesz tehát ilyeneket minél nagyobb számban a tanfolyamra küldeni.

Az utolsó csikófelhajtás. A nyitramegyei gazdasági egyesület tudatja az érdekelt gazdaközönséggel, hogy már csak a f. junius hó 21-én fogad el csikókat a negyedi legelőre. A csikók a mondott napon *jun. 21. délután 3 órakor Negyeden legyenek*, előlegesen azonban a titkári hivatalnál Nyitrán bejelentendők.

Ingyen amerikai alanyu szőlőótványok. A nyitramegyei gazdasági egyesület a vármegye jelesebb bortermő vidékén, a termelők közreműködése mellett 100 négyszögöl nagyságu amerikai ótványtelepeket akar létesiteni. Ezen céljának keresztülvitele érdekében olyan szőlőbirtokosokat keres, kik 100 négyszögöl területet 70 cmtr mélyen saját költségükre megforgatni hajlandók. Ezen területek részére az egyesület az ótványokat ingyen fogja adományozni. Jelentkezések az egyesület titkári hivatalához intézendők.

Ügyes szőlő-zöldótó. A nyitramegyei gazdasági egyesület megkeresése folytán Székesfehérvárról, a legrégibb hazai amerikai ótványtelepről egy munkás érkezett Nyitrára, ki az amerikai szőlők zöldótását kitünően végzi. Eddig Sándor Pálnál, a szeminárium szőlőjében, a kegyesrendieknél, Kósa Józsefnél és Sztranszky Izidornál végezte ezen müveletet. A mely szőlőtulajdonosok ezen kiváló ügyességü ótó által dolgoztatni akarnak, jelentkezzenek azonnal a nyitramegyei gazdasági egyesület titkári hivatalánál

Irodalom.

Katona-könyvek. Egy csomó könyvecskét kaptunk Bécsből, egyházmegyénk egy fiatal papjától, *Bielik Imre* urtól, ki a legujabb időben a tábori püspök titkárának lőn kinevezve. A könyvek oly picinyek, hogy kényelmesen a tölténytáskában elhordhatók a patrónok mellett, és ha nem is ártanak annyit az ellenségnek, mint a töltény, annál többet használnak magának a katonának. Az első *„Szivélyes Isten hozott* a fiatal bajtársaknak“ meleg érzéssel, lélektani alapokra fektetett szózat a bekerülő katonának, ki a bevonulás első napjaiban elhagyatva mindenkitől, habár egy ezred közepett is, mégis egyedül áll. Jól esik az ilyen büsongó hadfinak egy őszinte meleg szó, egy igazi „Isten hozott“, melyben azon kivül a katonai élet kötelességeit nemcsak azért tanulja becsülni, mert különben az őrmester — megharagudnék, hanem mert azokat a szerző oly kiválóan kiemelni tudja. Óva inti továbbá az ujoncokat a kicsapongás és iszákosságtól, s végül az öngyilkosságot, mint katonáink egyik nagy baját, ostorozza. A szerzőről meglátszik, hogy nem mozoghatott szabadon a ker. katholikus eszmék fejtegetésében, hogy könyveit olyanok számára is kellett olvashatókká tenni, kik nem katholikusok. Tehát inkább vallásbölcselmi, s általános erkölcsi szempontból tartott fejtegetések, melyeknek azonban igy is igen jó hasznát veszik. Mindazáltal lépten-nyomon kirí azokból a keresztény szellem, közbekőzbe felcsillan egy-egy Szentatyából vagy egyházi iróból vett idézet vagy hasonlat, s igen óhajtandó volna, bárcsak katholikus katonáink is legalább igy élnének. — Másik müvecskéje *„Istennel a király és a hazáért.“* Egy komoly szó a magyar királyi csendőrökhöz. A 174 lapra terjedő csinos kis könyv meleg ajánlólevéllel van ellátva Gromon Dezső m. kir honvédelmi miniszterium államtitkárától „igen sikerült kidolgozása, nyelvezete, szóllásmódja . . . lélekhez és szivhez szóló teljes komolysága mellett is érdeklődést ébresz . . . erkölcsi utmutató, tanácsadó és vigasztaló is egyuttal.“ Ezek Gromon államtitkár szavai s csakugyan indokolva találjuk a dicséretet, midőn átlapozzuk „a csendőr (hivatalbeli) kötelességeiről, vallásos kötelmeiről, továbbá a bűnös életmódról“ irt jeles kalauzt. A szerző bebizonyitja, hogy rövid néhány év alatt teljesen otthonos a katonai erények felfogásában és azoknak iröi kidomboritásában. Nem is hinné az ember mily érdekessé tudja tenni ezen, laikusok előtt száraznak tetsző, tárgyat a történelemből vett sürü példákkal. A müvet lángoló hazaszeretet, szigoru vallásos keresztény szellem, gyöngéd, humánus felebaráti szeretet s a hivatáshoz való odaadó ragaszkodás jellemzi. Ugyanazt mondhatjuk egy harmadik müvéről: *„Viribus unitis*, egy tábori lelkész intő szava bajtársaihoz“ is. A szerző szabadidejének óráit igazán eléggé meg nem becsülhető munkára forditotta s a katonaságnak nélkülözhetlen kézi könyvet juttatott a száraz prófunthoz mellékletül. E lelkes keresztény tevékenysége arra inditotta dr. Belopotoczky Kálmán tábori püspököt, hogy titkárává válassza, minket pedig, hogy a fiatal irót, mint egyházmegyénknek egyik kiváló papját iröi pályáján szivünk egész melegével üdvözöljük. A müvek magyar, német és tót nyelven jelentek meg.

Törvényszéki csarnok.

A pozsonyi kir. itélő-tábla által elintézett perek jegyzéke.

Andrejovich Riegler Arankának, Oppermann H. C. T. ellen 2070 frt iránti perben, — az I-ső bir. itélet részben megváltóztatva. — Csekey Imrének, — Adler Abrahám elleni szerződés teljesitése illetve 1258 ft ház összeg iránti perben, — az első bir. itélet helyben hagyva. — Einökrl testvérek cégnek, Makovszky Mártonn st. ellen ingatlanok tulajdona iránti perben, — az I-ső bir. itélet helyben hagyva — Mokrás Jánosnak, Klein Manó és t. ellen tulajdonjogi bekebelezés érvénytelenitése iránti perben, — az I-ső bir. itélet helyben hagyva. — Babó Józsefnek, Vörösmarty Elek és t. elleni ingatlan tulajdona iránti perben, — az I-ső bir. itélet helyben hagyva — Paulovics Imre felperesnek, Paulovics Rohácsek Maria ellen ingatlan tulajdona iránti perben. — az I-ső bir. itélet helyben hagyva.

A nyitrai kir. törvényszék által 1894. évi junius 12-én elintézett polgári perek jegyzéke.

Gál János és neje szül. Farkas Márianak — Kecskeméthy Mihály és társai elleni ingatlanok tulajdona és zálogjogtörlése iranti perben, — felperesek keresetének részben helyadva. — Knaibel Ferenc és nejének — Knapib Ferenc és neje ellen ingatlanok tulajdona iránti perben, felperesek keresetükkel elutasitva. — Buncsák Mártonnak Durecz szül. Hornácsek Anna és t ellen örökösödési perben, — felperes keresetének helyadva. — Fried Henrik és nejének Lichtenstein szül. Bernáth Józsa és t. ellen vagyonközösség megszüntetése iránti perben, felperesek keresetükkel elutasitva. — Adler Armin ügyvéd felperesnek Ondrus Pál és t. ellen ügyvédi munkadij iránti perben, felperes követelése 43 frt 80 krnyi összegben lett megitélve.

Telefon.

„Gazsi“ „A nap mindig jobban és jobban küldözgeté szerteszét melegitő sugarait, hogy csókjaival szétnyissa a még szendergő virágok kelyhecskéit“ . . (és a Szerkesztő tolla mindig jobban és jobban karcolgatá szerteszét rideg keresztvonásait, hogy tollával agyonnyomja a dusan burjánzó szóvirágok kelyhecskéit) „Alig emelte e napon ifju fejét az ébredő hajnal“ (s már is megjelent a szerkesztoi olló s kegyetlenül lenyirta cicomás göndör fürtjeit). Egyébként jó. Ezer üdvözlet!

„S—r H.“ Gyanitjuk, hogy ön nem az a — Hebron rózsája, akinek irja magát, mert azok nem szoktak oly köves talajon virulni, mint ahogy ön irja foglalkozásáról. Hogy tulajdonságait is elösorolja, az igen szép, de nem tehetünk rólok. A beküldött levél — négyszemközt legyen mondva — nem igen kecsegtet azzal, hogy ön tárcairásra alkalmas; különben zsakban nem vásárolunk macskát; csak ha látjuk, t. i. kéziratát, mondhatunk végleges itéletet.

P. J. Zsolna. Megkerült, Ott volt, ahol hagyta és ahol nem kereste. Legközelebb visszaküldjük.

Longchamps. A beküldött fényképeket most sokszorositttatjuk és ha lehet kiosztjuk a növendékek közt.

K. S. Hitközségi dolgaikat végezzék maguk közt, a mi közönségünket az nem érdekli. Különben kemény télnek kell ott lenni, hol az egyik farkas a másikat eszi meg.

Galilaeus. Magunk csak post festa olvastuk; de azért jó lesz, csak az igeidőkön változtatunk. Utólag is időszerü, mert a támadásokra most is készen vagyunk.

Felelős szerkesztő: **dr. Tóth János.**
Kiadó és laptulajdonos: **Huszár István.**

BIRTOK

vételt, eladást vagy cserét,

törlesztési kölcsönt

földbirtokokra 100 frttól felfelfelé bármily magas összszegig kieszközöl leggyorsabban a

„POZSONYI JÓSZÁGÜGYNÖKSÉG“

Pozsonyban, 40. 2—3.
Sétatér 26. sz. a. II. emelet.

Sajáttermésü, több éremmel kitüntetett, legujabban a bécsi kiállitáson nagy ezüst éremmel érdemesitett kitünő, magyar asztali

TOIFEL-féle

ZOBORI CABINET-BOR

Emez alkalmas fekvésü és gránittartalmú talajjal biró hegységben termesztett bor, nemcsak az egészségeseknek, hanem a **sziv- és gyomorbetegeknek,** ugyszinte a **lábbadozóknak** is, egészségére és könnyebülésére szolgál mint üditő ital.

Ár: **Egy nagy üveg 0·7 liter 60 kr.**
Egy kis üveg 00·35 liter 40 kr.

Száz üveget tartalmazó megrendelésnél a láda és a csomagolás nem számittatik.

Cím: **TOIFEL JÓZSEF** bortermelő **Nyitrán** (Magyarország).

39. 2—4.

Több sajáttermésü különleges boroknak és saját gyártmányu pezsgőknek árjegyzéke kivánatra ingyen küldetik.

AGRICOLA

ÉRCÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

ALÁIRÁSI FELHIVÁS

Nyitrán AGRICOLA ércöntöde és gépgyár részvénytársaság

cég alatt **HÁROMSZÁZEZER KORONA** alaptőkével

egy oly vállalat alapittatik, melynek tárgya a Nyitrán levő Weisz Sándor-féle gazdasági gépgyár, érc és vasöntöde cég alatt gyári üzlet folytatása, jelesül: gazdasági gépek és eszközök, szerszám és munkagépek gyártása, valamint az ezen tárgyakkal való kereskedés leend.

A részvénytársaság alaptőkéje háromszázezer korona lévén, ezen alaptőke **1500 drb** névre szóló, egyenként **200 korona** = **100 forint** névértékü részvényre oszlik.

Az alapitók sem maguknak, sem pedig másoknak semmiféle előnyöket nem biztositanak, mi okból a részvények névértékben bocsáttatnak ki aláirásra.

Az alaptőke legnagyobb része már jegyezve lévén, az alaptőkének még nem jegyzett kisebb részére nézve, ezennel nyilvános aláirási felhivás bocsáttatik ki a következő feltételek alapján:

1. A kibocsátási ár 200 korona = 100 o. é. frt névérték.
2. Az aláiras alkalmával a jegyzett összeg 10%-a készpénzben fedezetül leteendő.
3. A jegyzett összeg készpénzben két részletben fizetendő, és pedig: 1894. évi szeptember hó 1-ig 50% és 1894. évi október hó 15-ig 50%. — Az aláiráskor átadott 10%-nyi fedezet az első részlet lefizetésekor beszámitható.
4. Tuljegyzés esetére az alapitók fentartják maguknak a redukálás jogát.

A részvények aláirásának jegyzési zárhatárideje 1894. augusztus hó 1.

Aláirásokat elfogad:

A „Nyitramegyei gazdasági egyesület“ titkára: Meskó Pál úr.
A „Nyitravölgyi gazdasági egylet“ alelnöke: báró Friesenhof Gergely úr,

érsekujvári takarékpénztár,
komáromi első takarékpénztár részvénytársaság,
lévai takarékpénztár,
nagyszombati takarékpénztár,
nyitrai iparbank mint részvénytársaság,
nyitrai hitelbank,
nyitrai kereskedelmi és hitelintézet,
nyitrai népbank részvénytársaság,
nyitrai takarékpénztár,
nyitrazsámbokréthi takarékpénztár,
pöstyéni takarékpénztár,
szeniczi takarékpénztári egylet,
trencsési takarékpénztár részvénytársaság,
első vágsellyei takarékpénztár,
vágujhelyi takarékpénztár,
verbói takarékpénztár,
végül a részvénytársaság alulirott alapitói, ugyszintén az alapitók végrehajtó bizottságának központi irodája (Nyitrán, Kalmár-u. 15. sz.) és az ez által felkért megbizottak.

Az alapitóknak Nyitrán, 1894. évi május hó 2-án tartott üléséből. 36. 4—10.

Br. Schmertzing István. **Br. Friesenhof Gergely.** **Gerstl Gyula.**
Karsay Lajos. **Dr. Szulyovszky Dezső.** **Meskó Pál.**

Mindennemű műtrágya.

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 frt alaptőkével alapitott

Hungária műtrágya-, kénsav- és vegyi ipar részvény-társaság

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitünő minőségü műtrágyáit; **csontliszt-, spodium-, ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,**

THOMAS-SALAKOT,

chilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: **szőlő-,** répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések dijmentesen eszközöltetnek. — Felvilágositással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **VI., Váci-körút 21. sz.** (Iparudvar), hová a levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

1. 25—52.

Thomas-salak.

Nyomatik a kiadó Huszár István könyvnyomdájában Nyitrán.